E 14/2020 VP VALTIONEUVOSTON SELVITYS: KOMISSION TIEDONANTO TALOUSPOLITIIKAN EU-KOORDINAATION ARVIOSTA

Janne Huovari

Pellervon taloustutkimus PTT

Valtiovarainvaliokunta 8.2.2022

EU-FINANSSIPOLITIIKAN SÄÄNTÖJEN UUDISTAMINEN

- Uudistamistarve jo ennen koronakriisiä
  - Säännöt monimutkaiset
  - Ohjausvaikutuksessa toivomisen varaa
  - Nähty rajoittavan rakennemuutosinvestointeja, joiden merkitys korostuu ilmastonmuutoksen torjunnassa
- Koronakriisissä aktiivisen finanssipolitiikan rooli korostunut
- Säännöille tarvetta myös jatkossa
- Vanhoihin säännöillä ei enää edes aiempaa uskottavutta.
- Uudistamatta jättäminen tarkoittaisikin EU:n finanssipoliittisen säännöstön rapatumista.

EU-FINANSSIPOLITIIKAN SÄÄNTÖJEN UUDISTAMINEN

- EU selonteossa hallitus oli varovaisen myöntyväinen säännöstön uudistamiselle perussopimuksen puitteissa.
- Selvityksessä kanta näyttäisi olevan aiempaa suopeampi muutokselle, mikä on hyvä.
- Sääntökehikon joustavuustarve korostuu.
- Konkreettinen uudistushalu jää kuitenkin epämääräiseksi.
- Uusien sääntöjen pitäisi mahdollistaa talouskasvua tukevat ja ilmastonmuutosta torjuvat toimenpiteet. Finanssipolitiikan sääntöjä tarvitaankin myös jatkossa julkisen talouden kestävyyden turvaamiseksi. Niiden on syytä estää sellainen velkaantuminen, joka hyödyttää vain tämän päivän äänestäjiä.

KANSALLINEN SITOUTUMINEN

- Mitkään säännöt eivät takaa vakaata talouskehitys, tarvitaan poliittista tahtoa ja kykyä.
- Aiempaa vahvempi kansallinen sitoutuminen ja ohjaus.
- Maat kärsivät itse eniten huonosta finanssipolitiikasta.
- EU-tason raamit:
    - Merkittävät alijäämät vain talouden kestävää kehitystä tukevien hankkeiden rahoittamiseksi ja suhdannevaihteluiden tasaamiseksi.
- EU:n tukiohjelmat vain niille, jotka noudattavat yhteisiä pelisääntöjä.

SÄÄNTÖJEN YKSINKERTAISTAMINEN

- Tarpeellinen, mutta ei riittävä uudistus.
- Monimutkaisuus syntyy yleensä myös tarpeesta.
- Ei ole löydettävissä yksinkertaisia sääntöjä, jotka toimisivat useimmissa tilanteissa.
- Mekaanisista säännöstä osaksi arviota.
- Selvityksessä nostetaan velkakestävyysarvion roolia, mikä hyvä.

YHTEINEN FINANSSIPOLITIIKKA

- Periaatteessa tarve yhteiselle finanssipolitiikalle.
- Tarvittaisiin kuitenkin unionitason välineet ja resurssit, tähän ei ymmärrettävästi tahtoa.
- Selvityksessä nostetaan yhteistyön lisääminen ja toimien sovittaminen. Tämä kannatettavaa, mutta ei kannata odottaa liikoja.
- Normaalisuhdanteissa tällä kuitenkin pärjätään.
- Poikkeuksellisten kriisien varalta kannattaisi miettiä kuitenkin yhteisiä toimia etukäteen, muuten ovat liian hitaita.

INVESTOINTIEN MAHDOLLISTAMINEN

- Vihreään ja digisiirtymään tarvitaan julkisia investointeja.
- Kultainen sääntö, nettoinvestointien lukeminen pois alijäämästä ei kannatettavaa.
- Hankkeet, joiden tuotto kattaa kulut, kannattaa toteuttaa aina. Ei riipu kuitenkaan siitä määritelläänkö investoinniksi.
- Investointien ja investointityyppisten menojen velkakestävyys täytyy perustella hankekohtaisesti.
- Ilmastonmuutoksen torjunnan osalta EU-tasolla.